Tata Steel, voorheen Hoogovens, bestaat dit jaar honderd jaar. Van oudsher reizen de staalarbeiders met de bus vanuit de gehele provincie naar hun werk in IJmuiden. Historica Pauline van Vliet gaat met haar bus de omgekeerde route; de provincie in om verhalen van (oud-)Hoogovenmedewerkers op te halen.

Oud-Hoogovenspersoneel bij de bus in Heiloo. Staand links Ronald Vijsma uit Heiloo, die tien jaar bij de Kooksfabriek werkte en rechts busportier Theo Warmenhoven uit IJmuiden. FOTO JJFOTO.NL/JAN JONG

Een 'dinootje' als herinnering

Heiloo leverde vooral hoger personeel * 'Langer doorwerken als het moest, dat deed je gewoon'

Heiloo * Het is minder druk dan op andere dagen rond de Hoogovensbus deze woensdagochtend in Heiloo. „Het was gelijk rond tien uur wel even druk, maar een stuk minder dan maandag in Heerhugowaard", is ook de opvatting van Pauline van Vliet. „En ik merk ook dat de mensen die hier in Heiloo langskomen, vooral hogere functies hadden."

Drie oudere mannen staan bij elkaar. Ze kennen elkaar amper, hooguit van het dorp. Maar hier voor de Hoogovensbus blijkt dat iets ze bindt. Allemaal werkten ze ooit bij de Hoogovens. Dat schept een band, verklaren ze. Ook een medewerker van het Hoogovensmuseum sluit zich half bij het groepje aan.

„De Hoogovens... een prachtig bedrijf", begint Harry Ursem (76) zijn aubade. „In totaal heb ik er 34 jaar gewerkt, verdeeld over twee periodes. Bij het railvervoer." Na twaalf jaar nam hij afscheid, omdat zijn vrouw moeite had met de ploegendiensten die hij draaide.

Schurfthekel

Maar na een jaar 'buiten de poorten' te hebben gewerkt, keerde hij maar wat graag terug. „Mijn vrouw kon er toen mee leven. Zij zag ook dat ik een schurfthekel had aan die andere baan." De zesduizend gulden die hij had moeten afbetalen toen hij vertrok omdat dat de restwaarde was van zijn door Hoogovens gefinancierde huis, kon hij bij zijn terugkeer opnieuw lenen. „Tegen 1 procent rente. Ik denk dat ik twaalf of dertien gulden per maand afloste."

Ook hij reed met de bus mee, althans, in de winter. „In de zomer pakte ik de fiets." Een andere man herinnert zich dat je wel een keuze moest maken. „Je kreeg of een buskaart of een benzinevergoeding voor de auto. Koos je voor de auto, dan kon je niet mee met de bus. Ze kwamen echt controleren of je een buskaart had. Had je die niet, dan moest je er uit."

Harry: „De sfeer was er een van kameraadschap. Als het werk niet af was, dan werkten we door. Een half uur, maar ook drie uur. Wat af moest, moest af. Dat deed je gewoon." De museummedewerker echoot het zonder er zelf erg in te hebben na: „Ja, dat deed je gewoon." De 66-jarige Martin Brakenhoff acht het moment juist om zijn 'dinootje' uit zijn jaszak tevoorschijn te halen. „Nee, ik loop er niet altijd mee rond. Ik heb het speciaal meegenomen. Dit kreeg je als je in de fabriek waar ik werkte, afscheid nam. Ooit was een staalmachine vastgelopen en toen ze het staal dat de boel afknelde, er uit hadden gesneden, bleek het te zijn verfrommeld in een vorm die wel wat weghad van een dinosaurus. Dus maakten ze dat in het klein na en kreeg je dat als herinnering mee als je de Hoogovens verliet. Het staat bij mij thuis in de kamer." De museummedewerker zegt: „Klopt. Dinootje."

Martin verliet de Hoogovens na een jaar of twaalf voor een betrekking in het ziekenhuis. „Ik was elektricien en vertrok omdat er ploegendiensten dreigden voor mij. Dat wilde ik niet."

Monter loopt Henk Post rond, met een naambordje waar dat ook op vermeld staat: Henk Post, VOHM. Dat heeft hij zelf thuis opgespeld. Hij hoort niet bij de bus, maar bij de Vereniging van Oud-Hoogovens Medewerkers. „Ik kom even kijken of iedereen die hier is al lid is van de VOHM."

Frenk Klein Arfman

Gisterochtend was de Hoogovenbus te vinden bij 't Trefpunt in Heiloo en gistermiddag bij Museum Kennemerland in Beverwijk. Vanochtend staat hij op de markt in Schagen, en vanmiddag de markt van IJmuiden. Op zondagochtend rijdt hij voor het laatst, naar Huis van Hilde in Castricum. Het ochtendprogramma is steeds van 10 tot 12, het middagprogramma van 14 tot 16 uur. Voor meer informatie: www.stichtingkist.nl